

Liikenne- ja viestintäministeriö

LVM/162/03/2019

Liikenneturvan lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi ajoneuvojen liikennekelpoisuuden valvonnasta

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta uudeksi valtioneuvoston asetukseksi ajoneuvojen liikennekelpoisuuden valvonnasta, jolla korvattaisiin nykyinen vastaava asetus 1245/2002. Käytännössä muutokset koskisivat jarrullisia perävaunuja (O2) sekä yli 40 vuoden ikäisiä ajoneuvoja (käytännössä lähinnä autoja). Nämä vapautettaisiin määräaikaikatsastuksesta kokonaan lukuun ottamatta luvanvaraisessa käytössä olevia ajoneuvoja. Nykyisin O2 perävaunut tulee katsastaa kahden vuoden välein, yli 10 vuotta vanhat autot vuoden välein paitsi museoautot joko kahden vuoden välein (käyttöön-otto 1.1.1960 tai sen jälkeen) tai neljän vuoden välein (käyttöön-otto ennen 1.1.1960).

O2-luokan perävaunut eivät kuulu EU:n katsastusdirektiivin niihin ajoneuvoluokkiin, jotka direktiivi velvoittaa katsastuksen piiriin kuuluviksi. Yli 40 vuoden ikäisten autojen vapauttaminen katsastuksesta puolestaan perustuisi katsastusdirektiivin 2 artiklan 2 kohdan mukaiseen kansallisesti mahdolliseen poikkeukseen sillä perusteella, että kyseisiä ajoneuvoja ”ei juuri koskaan käytetä yleisillä teillä”.

Arviovaikutuksena muutoksesta on liikenneturvallisuusvaikutuksena todettu, että ”muutoksella ei arvioida olevan merkittäviä liikenneturvallisuusvaikutuksia”. Joka tapauksessa liikenneturvallisuusvaikutuksen suunta on ilmiselvästi negatiivinen, eli liikenneturvallisuus ei muutoksella ainakaan parane. Se, onko turvallisuuden muutos merkittävä, on suhteellinen käsite. Kokonaisuutena luonnollisesti kyseisten ajoneuvojen pieni lukumäärä suhteessa koko ajoneuvokantaan tarkoittaa sitä, että turvallisuuden heikkeneminen ei tietenkään koko turvallisuuskuvassa voikaan olla merkittävä.

O2-luokan perävaunuista suuri osa, noin kolmannes, on asuntovaunuja – mutta jarrullisia perävaunuja käytetään paljon mm. eläinkuljetusvaunuina (hevosen kuljetus) sekä tietenkin ammattimaisemmassa tavarankuljetuksessa, jossa kevytperävaunun (O1-luokka) kantavuus ei ole riittävä.

Noin joka toisessa katsastuksessa (vuonna 2016) käytetystä O2-luokan perävaunussa todettiin vikahavainto, ja niistä noin joka toisessa se oli hylkäykseen johtava. Myös yli 40-vuotiaiden ajoneuvojen hylkäysprosentti katsastuksessa oli korkea, 16,7 %. Ei siis voida mitenkään sanoa, että katsastukset olisivat olleet turhia näiden ajoneuvojen osalta.

Yhtenä merkittävimpänä perusteluna näiden ajoneuvoluokkien katsastuksesta vapauttamisen puolesta on esitetty, että näillä ajoneuvoilla ajetaan vuosittain vähän. Tosin O2-perävaunujen osalta tämä on vain arvelua, sillä niistä ei ole olemassa matkamittaritietoja. On todennäköistä, että osaa O2-perävaunuista voidaan käyttää vuosittain hyvinkin paljon. Käytännössä kuitenkin vuosittainen hyvin pieni ajomäärä on osaltaan myös riskitekijä, sillä esimerkiksi jarrujen toimintakunto voi esimerkiksi korroosion vuoksi heiketä käyttämättömyyden seurauksena. Samoin ajoneuvon kunnosta huolehtiminen jää vähemmälle, kun käyttötarve on vain satunnaista ja vähäistä.

Jos nämä ajoneuvoluokat vapautetaan katsastuksesta kokonaan, niin silloin mahdollistetaan se, että liikenteessä silloin tällöin käytetään ajoneuvoja, joiden kunto on täysin laiminlyöty. Ilmiö on tuttu kevytperävaunuista, sillä suurta osaa niistä käytetään harvoin ja yleensä vain kesäaikoina. Muun ajan ne seisovat ”pihassa kuusen alla” säiden armoilla.

Tien päällä tapahtuva yleensä silmämääräinen valvonta ei pysty huomioimaan esimerkiksi O2-perävaunujen jarrujen toimintakuntoa. Samoin muutos mahdollistaisi sen, että osaa ns. harrasteautoista rakenneltaisiin siten, että ne eivät enää välttämättä täyttäisi turvallisen liikennekelpoisuuden vaatimuksia.

Liikenneturva ei kannata näiden ajoneuvojen vapauttamista katsastuksesta kokonaan. Sen sijaan tulisi harkita, mikä olisi kuluttajien kannalta mahdollisimman edullinen ja tarkoituksenmukainen katsastusväli ja -menettely kuitenkin siten, että turvallisuuden kannalta välttämätön katsastuskontrolli säilytetään.

LIKENNETURVA

ANNA-LIISA TARVAINEN
Anna-Liisa Tarvainen
Toimitusjohtaja

JUHA VALTONEN
Juha Valtonen
Tutkimuspäällikkö